

Skatteutskottets betänkande 2021/22:SkU11

Riskskatt för kreditinstitut

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om bl.a. en ny lag om riskskatt för kreditinstitut.

Den nya lagen innebär att beskattningen av kreditinstitut som vid en finansiell kris riskerar att orsaka väsentliga indirekta kostnader för samhället ökar.

Förslaget innebär att ett kreditinstitut ska betala riskskatt till staten om summan av kreditinstitutets skulder vid beskattningsårets ingång överstiger ett visst gränsvärde. För utländska kreditinstitut ska endast skulder hänförliga till verksamhet som kreditinstitutet bedriver från filial i Sverige beaktas. Om kreditinstitutet ingår i en koncern ska gränsvärdet gälla sammantaget för alla kreditinstitut i koncernen. Gränsvärdet föreslås uppgå till 150 miljarder kronor för beskattningsår som påbörjas under 2022. Gränsvärdet ska därefter årligen indexeras. Beskattningsunderlaget ska utgöras av summan av kreditinstitutets skulder vid beskattningsårets ingång. För utländska kreditinstitut ska endast skulder hänförliga till verksamhet som kreditinstitutet bedriver från filial i Sverige beaktas. För beskattningsår som påbörjas under 2022 ska skatt betalas med 0,05 procent av beskattningsunderlaget. För beskattningsår som påbörjas under 2023 och senare år ska skatt betalas med 0,06 procent av beskattningsunderlaget.

Den nya lagen om riskskatt för kreditinstitut föreslås träda i kraft den 1 januari 2022 och tillämpas första gången för beskattningsår som påbörjas efter den 31 december 2021. Höjningen av skattesatsen för riskskatten från 0,05 till 0,06 procent föreslås dock träda i kraft den 1 januari 2023 och tillämpas första gången för beskattningsår som påbörjas efter den 31 december 2022.

Utskottet föreslår vidare tre tillkännagivanden till regeringen om

- att regeringen senast den 1 oktober 2022 ska återkomma till riksdagen med ett förslag som träder i kraft senast den 1 januari 2023 som undantar Kommuninvest från riskskatt för kreditinstitut, och snarast med ett förslag

om att kompensera kommun- och regionsektorn för de ökade kostnaderna till följd av riskskatten,

- att regeringen ska utreda möjligheten att ändra lagen om riskskatt för kreditinstitut så att skatten inte drabbar lokalt förankrad bankverksamhet,
- att regeringen noga ska följa frågan om huruvida riskskatt för kreditinstitut snedvrider konkurrensen mellan svenska och utländska banker och på sikt försvårar möjligheterna att värna den finansiella stabiliteten och, om sådana effekter konstateras, återkomma till riksdagen med förslag på justeringar i lagen om riskskatt för att motverka effekterna.

Utskottet lägger på eget initiativ fram förslagen till tillkännagivanden om lokalt förankrad bankverksamhet och om skadliga effekter. Förslaget till tillkännagivande om undantag för Kommuninvest grundas på förslag i motioner. Utskottet anser att riksdagen bör avslå övriga motionsyrkanden.

I betänkandet finns fem särskilda yttranden (M, SD, C, KD, L). Ledamöterna från Moderaterna och Centerpartiet avstår från ställningstagande när det gäller samtliga förslagspunkter och redovisar i stället sina överväganden i särskilda yttranden. Ledamöterna från Sverigedemokraterna avstår från ställningstagande när det gäller förslagspunkt 1 och redovisar i stället sina överväganden i ett särskilt yttrande.

Behandlade förslag

Proposition 2021/22:26 Riskskatt för kreditinstitut.

Fem yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Bakgrund	6
Propositionens huvudsakliga innehåll	7
Utskottets överväganden	9
Riskskatt för kreditinstitut	9
Undantag för Kommuninvest m.m.	15
Lokalt förankrad bankverksamhet	18
Skadliga effekter	18
Ändrad utformning m.m.	19
Särskilda yttranden	21
1. Särskilt yttrande (M)	21
2. Särskilt yttrande (SD)	22
3. Särskilt yttrande (C)	23
4. Särskilt yttrande (KD)	26
5. Särskilt yttrande (L)	27
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	29
Propositionen	29
Följdmotionerna	29
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	30

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Riskskatt för kreditinstitut

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om riskskatt för kreditinstitut,
2. lag om ändring i lagen (2021:000) om riskskatt för kreditinstitut,
3. lag om ändring i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt,
4. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2021/22:26 punkterna 1–4 och avslår motion

2021/22:4291 av Niklas Wykman m.fl. (M).

2. Undantag för Kommuninvest m.m.

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om undantag för Kommuninvest och om kompensation och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:4283 av Eric Westroth m.fl. (SD) yrkande 1 och
2021/22:4286 av Hampus Hagman m.fl. (KD).

3. Lokalt förankrad bankverksamhet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om lokalt förankrad bankverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

4. Skadliga effekter

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om skadliga effekter och tillkännager detta för regeringen.

5. Ändrad utformning m.m.

Riksdagen avslår motion

2021/22:4283 av Eric Westroth m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3.

Stockholm den 9 december 2021

På skatteutskottets vägnar

Jörgen Hellman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jörgen Hellman (S), Per Åsling (C)*, Niklas Wykman (M)*, Helena Bouveng (M)*, Eric Westroth (SD)*, Sultan Kayhan (S), Tony Haddou (V), Boriána Åberg (M)*, David Lång (SD)*, Hampus Hagman (KD), Anna Vikström (S), Gulan Avcı (L), Anne Oskarsson (SD)*, Kjell Jansson (M)*, Marie Granlund (S), Margareta Fransson (MP) och Kristoffer Lindberg (S).

*Moderaternas och Centerpartiets ledamöter avstår från ställningstagande under samtliga förslagspunkter. Sverigedemokraternas ledamöter avstår från ställningstagande under förslagspunkt 1. Se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2021/22:26 Riskskatt för kreditinstitut. Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag återges i bilaga 2. I ärendet har väckts tre motioner, 2021/22:4283, 2021/22:4286 och 2021/22:4291, som återges i bilaga 1.

Svenska Bankföreningen lämnade den 9 november 2021 in en skrivelse, i vilken föreningen begär att förslaget ska bordläggas till dess att kommissionen har fattat ett beslut om förslagets förenlighet med EU:s statsstödsregler.

Svenska Bankföreningen lämnade den 16 november 2021 in ytterligare en skrivelse, i vilken föreningen i första hand begär att utskottet ska avslå propositionen, i andra hand att utskottet ska återremittera förslaget till regeringen för vidare behandling och i tredje hand att utskottet ska bordlägga propositionen till dess att kommissionen har fattat ett beslut om förslagets förenlighet med EU:s statsstödsregler.

Kommuninvest lämnade den 18 november 2021 in en skrivelse i vilken man i första hand begär att förslaget ska återremitteras till regeringen för att regeringen ska kunna skapa ett förslag som innebär att kommunal samverkan inte omfattas och i andra hand för den händelse att riskskatten införs att kommunsektorn tills vidare kompenseras för att undvika negativa effekter på samhällskritiska investeringar som skatten annars skulle föra med sig.

Kommuninvest och Svenska Bankföreningen lämnade ytterligare information vid utskottets sammanträde den 25 november 2021. Vid den fortsatta beredningen den 30 november informerade statssekreteraren Fredrik Olovsson respektive den 7 december 2021 statssekreteraren Tora Hansjons medarbetare från Finansdepartementet utskottets ledamöter om förslaget. Vid den fortsatta beredningen den 7 december 2021 informerade även finansutskottets kansli utskottets ledamöter om budgetprocessen.

Kommissionen meddelade den 24 november 2021 att förslaget om riskskatt för kreditinstitut inte anses utgöra statligt stöd och att det därmed är förenligt med reglerna om statlig stödåtgärd i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, EUF-fördraget.

Bakgrund

Den 7 maj 2015 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare som skulle ta fram ett förslag till en skatt på den finansiella sektorn, som minskar den skattefördel som sektorn kan antas få till följd av att omsättning av finansiella tjänster har undantagits från mervärdesskatt (dir. 2015:51). Utredningen, som tog namnet Utredningen om skatt på finanssektorn, lämnade

i oktober 2016 sitt betänkande Skatt på finansiell verksamhet (SOU 2016:76). Betänkandet har remitterats (Fi/2016/03980). I ett pressmeddelande den 24 februari 2017 meddelade regeringen att den inte går vidare med utredningens förslag.

I budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 12.12) aviserade regeringen att den avser att återkomma till riksdagen med ett förslag om att skatten på finanssektorn bör öka med 5 miljarder kronor från 2022.

I budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 13.18) aviserade regeringen att den avser att återkomma till riksdagen med ett förslag om att skatten på finanssektorn bör öka med ytterligare 1 miljard kronor från 2023.

I september 2020 remitterade Finansdepartementet promemorian Riskskatt för vissa kreditinstitut (nedan promemorian). Promemorian innehöll förslag om att öka beskattningen av kreditinstitut som vid en finansiell kris riskerar att orsaka väsentliga indirekta kostnader för samhället. I promemorian föreslogs därför bl.a. att ett kreditinstitut ska betala riskskatt till staten om kreditinstitutet har skulder vid beskattningsårets ingång som är hänförliga till verksamhet som kreditinstitutet bedriver i Sverige och summan av dessa skulder vid beskattningsårets ingång överstiger ett gränsvärde. Om kreditinstitutet ingår i en koncern ska gränsvärdet gälla sammantaget för alla kreditinstitut i koncernen. Även beskattningsunderlaget för riskskatten föreslogs utgöras av summan av kreditinstitutets skulder vid beskattningsårets ingång, hänförliga till verksamhet som kreditinstitutet bedriver i Sverige, med avdrag för koncerninterna skulder samt vissa efterställda skulder enligt lagen (2015:1016) om resolution. Flera remissinstanser efterfrågade förtydliganden när det gäller hur skulder ska hänföras till svensk respektive utländsk verksamhet och framhöll att det i praktiken kan vara mycket svårt att avgränsa skulder som används i verksamheten i en utländsk filial. Vissa remissinstanser ansåg att den svenska staten borde ha ett större intresse av att beskatta skulder i en svensk banks utländska filial, som är en del av den svenska banken, jämfört med skulder i utländska dotterbolag, som är föremål för den utländska statens banktillstånd, finansiella tillsyn och resolutionsåtgärder. Några remissinstanser hävdade att förslaget i promemorian strider mot etableringsfriheten om upplåning i ett svenskt kreditinstitut som vidareutlånas till ett utländskt koncernbolag ingår i skattebasen, till skillnad från upplåning i kreditinstitut som används i en utländsk filials verksamhet.

Finansdepartementet omarbetade förslaget och remitterade i maj 2021 promemorian Utkast till lagrådsremiss Riskskatt för kreditinstitut med ett delvis justerat förslag om riskskatt för kreditinstitut.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen gör regeringen bedömningen att beskattningen av kreditinstitut som vid en finansiell kris riskerar att orsaka väsentliga indirekta kostnader för

samhället bör öka. I propositionen föreslås därför att ett kreditinstitut ska betala riskskatt till staten om summan av kreditinstitutets skulder vid beskattningsårets ingång överstiger ett visst gränsvärde. För utländska kreditinstitut ska endast skulder hänförliga till verksamhet som kreditinstitutet bedriver från filial i Sverige beaktas. Om kreditinstitutet ingår i en koncern ska gränsvärdet gälla sammantaget för alla kreditinstitut i koncernen. Gränsvärdet föreslås uppgå till 150 miljarder kronor för beskattningsår som påbörjas under 2022. Gränsvärdet ska därefter årligen indexeras. Beskattningsunderlaget ska utgöras av summan av kreditinstitutets skulder vid beskattningsårets ingång. För utländska kreditinstitut ska endast skulder hänförliga till verksamhet som kreditinstitutet bedriver från filial i Sverige beaktas. För beskattningsår som påbörjas under 2022 ska skatt betalas med 0,05 procent av beskattningsunderlaget. För beskattningsår som påbörjas under 2023 och senare år ska skatt betalas med 0,06 procent av beskattningsunderlaget.

Regeringen föreslår därför att en ny lag om riskskatt för kreditinstitut ska införas. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2022 och tillämpas första gången för beskattningsår som påbörjas efter den 31 december 2021. Höjningen av skattesatsen för riskskatten från 0,05 till 0,06 procent föreslås dock träda i kraft den 1 januari 2023 och tillämpas första gången för beskattningsår som påbörjas efter den 31 december 2022.

Regeringen föreslår också ändringar i lagen om avräkning av utländsk skatt och i skatteförfarandelagen.

Utskottets överväganden

Riskskatt för kreditinstitut

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om en riskskatt för kreditinstitut och avslår motionsyrkandet om att avslå propositionen.

Propositionen

Beskattningen av kreditinstitut bör öka

Finansiella kriser är enligt regeringen kostsamma och kan ge upphov till dels direkta kostnader för samhället när staten måste stärka den finansiella stabiliteten med skattemedel, dels indirekta kostnader till följd av att den ekonomiska konjunkturen viker och de offentliga finanserna försämras.

Alla kreditinstitut utgör dock inte samma risk för det finansiella systemets funktionssätt. Stora institut utgör en så pass viktig del av det finansiella systemet att det skulle få mycket negativa konsekvenser såväl för det finansiella systemet som för ekonomin i stort om de fallerar eller allvarligt störs i sin verksamhet. Sådana institut är systemviktiga och fallissemang eller en kraftig störning i dem utgör en s.k. systemrisk, dvs. ett hot mot det finansiella systemet. Regeringen anser att det är svårt att avgöra var gränsen går för att ett institut ska anses vara systemviktigt eller inte. Faktorer som spelar roll för detta är institutets storlek, dess betydelse för samhällsekonomin, dess komplexitet och sammanlänkning med varandra. Genom att aktörer i det finansiella systemet äger varandras obligationer kan ett problem som uppstår i en del av systemet snabbt spridas till andra delar och därigenom hota den finansiella stabiliteten.

Även risken för att ett institut vid en finansiell kris orsakar indirekta kostnader för samhället varierar enligt regeringen med institutens storlek och betydelse. Mindre kreditinstitut, som inte är kritiska för det finansiella systemet, påverkar inte den makroekonomiska utvecklingen i samma utsträckning som större.

Även om ekonomiska svårigheter i andra branscher och sektorer i vissa fall kan spridas och få negativa konsekvenser för andra delar av samhället har den finansiella sektorn en särställning. Bakgrunden är kreditinstitutens centrala roll i ekonomin och den känslighet som finns i det finansiella systemet. Regeringen gör därför bedömningen att beskattningen av kreditinstitut som vid en finansiell kris riskerar att orsaka väsentliga indirekta kostnader för samhället bör ökas.

Regeringen framhåller att syftet med riskskatten inte är att ersätta befintliga regelverk ägnade att stärka stabiliteten i det finansiella systemet. Syftet med riskskatten är att stärka de offentliga finanserna och hålla den offentliga skuldsättningen på en lägre nivå för att därigenom skapa utrymme för att klara en framtida finansiell kris. Med starkare offentliga finanser är Sverige enligt regeringen bättre rustat för att möta utmaningar och genomföra nödvändiga åtgärder i en krissituation.

Skattskyldiga kreditinstitut

Svenska kreditinstitut

Regeringen föreslår att svenska kreditinstitut ska betala riskskatt till staten om summan av kreditinstitutets skulder vid beskattningsårets ingång överstiger gränsvärdet.

Skuldernas betydelse

Kreditinstitutens verksamhet innebär enligt regeringen att de är utsatta för olika typer av risker, t.ex. finansiella och operationella risker. Den finansiella risken inkluderar bl.a. kreditrisken, dvs. risken att en motpart som fått en kredit beviljad inte kan fullfölja sina betalningsåtaganden eller att en ställd säkerhet för en kredit inte går att lösa in eller har förlorat sitt värde. För att ha motståndskraft mot dessa risker ställs det krav på kreditinstitutet att ha förlustabsorberande kapital som reflekterar riskerna.

Kreditinstitutens utlåning finansieras med en kombination av kort- och långfristiga lån samt av eget kapital. En av banksystemets viktigaste funktioner är att omvandla kortfristig in- och upplåning till långfristig utlåning. Kreditinstitutens finansiering och tillika skulder är att betrakta som likvida och deras tillgångar i form av utlåning som illikvida. Skillnaden mellan skulder och tillgångar innebär att kreditinstitutet har en inneboende likviditets- och finansieringsrisk och de är därför beroende av skuldfinansierarnas förtroende för att kunna upprätthålla sin verksamhet. Det förlustbärande kapitalet är centralt även för att kunna ingjuta förtroende hos deras skuldfinansierare. Likviditets- och finansieringsrisken är sammankopplad med kreditrisken. När kreditrisken ökar, eller om det finns stora osäkerheter kring ett kreditinstituts kreditrisk, kan kreditinstitutet enligt regeringen få svårigheter att finansiera sig då deras kapitalstyrka kan komma att ifrågasättas.

Mot bakgrund av skuldernas betydelse för ett kreditinstituts stabilitet och kapacitet att understödja realekonomin med krediter gör regeringen bedömningen att storleken på institutets skulder utgör ett lämpligt mått på dels dess betydelse och storlek, dels det bidrag kreditinstitutet utgör för risken för indirekta kostnader i händelse av en finansiell kris. Dessutom är storleken på ett kreditinstituts skulder en indikator på institutets storlek även när det gäller andra faktorer som t.ex. omsättning, skatteförmåga, anställda och antalet kunder. Regeringen gör därför bedömningen att storleken på kreditinstitutens skulder är ett lämpligt sätt att avgränsa vilka kreditinstitut som bör vara skattskyldiga för riskskatt.

Utländska kreditinstitut

Enligt regeringen kan inte risken för finansiell instabilitet och indirekta kostnader i Sverige anses vara mindre om ett svenskt kreditinstitut lånar upp pengar för vidareutlåning i en utländsk filial jämfört med om medlen i stället används i den svenska verksamheten. En filial är inte en självständig juridisk person utan en del av det svenska kreditinstitutet. Det innebär bl.a. att det är det svenska kreditinstitutet som är låntagare respektive långgivare även om in- och upplåning och vidareutlåning hanteras genom en filial.

Genom att beakta skulder hänförliga till verksamhet i utländska filialer kommer enligt regeringen skulder hänförliga till utlåning till utländska låntagare att behandlas på samma sätt, oavsett om utlåningen görs direkt från den svenska verksamheten eller från en utländsk filial. På detta sätt undviks också ett skatteincitament för omstrukturering från utländska dotterföretag till filialer vilket, skulle öka den svenska statens risk.

Regeringen föreslår därför att utländska kreditinstitut ska betala riskskatt till staten om kreditinstitutet vid beskattningsårets ingång har skulder hänförliga till verksamhet som kreditinstitutet bedriver från filial i Sverige och summan av dessa skulder vid beskattningsårets ingång överstiger gränsvärdet. Vid beräkningen av om ett kreditinstituts skulder överstiger gränsvärdet ska inte avsättningar eller obeskattade reserver beaktas.

Gränsvärde

Regeringen föreslår vidare att gränsvärdet ska uppgå till 150 miljarder kronor för beskattningsår som påbörjas under 2022. För beskattningsår som påbörjas under 2023 och senare år ska gränsvärdet enligt förslaget uppgå till gränsvärdet för beskattningsår som påbörjas året före det år under vilket det aktuella beskattningsåret påbörjas multiplicerat med ett jämförelsetal som anger förhållandet mellan prisbasbeloppet för det år under vilket det aktuella beskattningsåret påbörjas och prisbasbeloppet året före det år under vilket det aktuella beskattningsåret påbörjas uttryckt i procent med två decimaler med tillägg av 2 procentenheter. Regeringen ska före november månads utgång fastställa det gränsvärde som ska gälla för beskattningsår som påbörjas under det påföljande året.

Skulder i koncernen

Risken för att ett kreditinstitut orsakar indirekta kostnader för samhället vid en finansiell kris torde enligt regeringen normalt inte påverkas av om verksamheten bedrivs i ett företag eller om den fördelas över flera företag i en koncern. Regeringen föreslår därför att om kreditinstitutet ingår i en koncern med flera kreditinstitut ska gränsvärdet gälla sammantaget för alla kreditinstitut i koncernen. För ett utländskt kreditinstitut som ingår i koncernen ska dock endast skulder hänförliga till verksamhet som kreditinstitutet bedriver från filial i Sverige beaktas vid beräkningen av de sammanlagda skulderna.

Vid beräkningen av de sammanlagda skulderna ska skulder till andra kreditinstitut som ingår i samma koncern inte beaktas. Anledningen till det är

enligt regeringen att undvika dubbelräkning av skulder. Om denna typ av skulder skulle beaktas drabbas t.ex. en koncern med centraliserad upplåning på ett omotiverat sätt eftersom skulderna såväl i det upplånande kreditinstitutet som i de kreditinstitut som lånar av det upplånande kreditinstitutet skulle beaktas.

Skulder till ett utländskt kreditinstitut som ingår i samma koncern ska dock beaktas om de fordringar som motsvarar skulderna inte är hänförliga till verksamhet som det utländska kreditinstitutet bedriver från filial i Sverige.

Beskattningsunderlag och skattesats

Regeringen föreslår att beskattningsunderlaget för ett svenskt kreditinstitut ska utgöras av summan av kreditinstitutets skulder vid beskattningsårets ingång. Beskattningsunderlaget för ett utländskt kreditinstitut ska utgöras av summan av kreditinstitutets skulder vid beskattningsårets ingång, hänförliga till verksamhet som kreditinstitutet bedriver från filial i Sverige.

Vid beräkningen av beskattningsunderlaget ska enligt förslaget inte avsättningar, obeskattade reserver eller följande skulder beaktas:

1. skulder till ett svenskt kreditinstitut som ingår i samma koncern som kreditinstitutet,
2. skulder till ett utländskt kreditinstitut som ingår i samma koncern som kreditinstitutet, till den del de fordringar som motsvarar skulderna är hänförliga till verksamhet som det utländska kreditinstitutet bedriver från filial i Sverige,
3. vissa efterställda skulder enligt lagen om resolution.

Om beskattningsåret har omfattat en längre eller kortare tid än tolv månader, ska beskattningsunderlaget enligt förslaget justeras proportionellt i förhållande till beskattningsårets längd. För beskattningsår som påbörjas under 2022 ska riskskatt betalas med 0,05 procent av beskattningsunderlaget.

För beskattningsår som påbörjas under 2023 och senare år ska riskskatt betalas med 0,06 procent av beskattningsunderlaget.

Förslagets förenlighet med EU:s regler om statligt stöd

Med statligt stöd avses stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av allmänna medel, av vad slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, i den utsträckning som det påverkar handeln mellan medlemsstaterna (artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, EUF-fördraget). Utgångspunkten är att statligt stöd till företag är förbjudet, men det finns vissa möjligheter att efter anmälan till och godkännande av Europeiska kommissionen få ge statligt stöd som annars skulle ha varit otillåtet (se bl.a. artiklarna 107.3 och 108.3 i EUF-fördraget).

Lagstiftning inom skatteområdet kan utgöra en sådan statlig stödåtgärd som omfattas av tillämpningsområdet för artikel 107.1 i EUF-fördraget. För att en

statlig åtgärd, som t.ex. utformningen av en skatt, ska omfattas av tillämpningsområdet för artikel 107.1 i EUF-fördraget krävs dock att åtgärden gynnar vissa företag eller viss produktion, dvs. att den är selektiv. Enligt EU-domstolens praxis ska det vid denna bedömning fastställas huruvida en nationell åtgärd kan gynna ”vissa företag eller viss produktion” i jämförelse med andra företag som befinner sig i en jämförbar situation, med hänsyn till den målsättning som ska uppfyllas genom den berörda åtgärden (se t.ex. kommissionen mot Polen, C-562/19 P, punkt 31, A-Brauerei, C-374/17, punkt 36 och däri angiven rättspraxis).

Förslaget om riskskatt för kreditinstitut syftar enligt regeringen till att kompensera för den risk som vissa kreditinstitut – på grund av deras storlek och finansiella ställning – utgör för de makroekonomiska förhållandena i Sverige i händelse av en finansiell kris. Det är således bara kreditinstitut som är betydelsefulla i detta avseende som ska beskattas.

Svenska kreditinstitut föreslås betala riskskatt om summan av kreditinstitutets skulder vid beskattningsårets ingång överstiger gränsvärdet. Utländska kreditinstitut föreslås betala riskskatt om kreditinstitutet vid beskattningsårets ingång har skulder hänförliga till verksamhet som kreditinstitutet bedriver från filial i Sverige och summan av dessa skulder vid beskattningsårets ingång överstiger gränsvärdet. Detta innebär enligt regeringen att endast vissa kreditinstitut är skattskyldiga. Enligt de europeiska finansiella regelverken varierar dock graden av betydelse för ett specifikt kreditinstituts påverkan på det finansiella systemet beroende på institutionens storlek och komplexitet samt omfattningen av dess verksamhet. På grund av sin storlek är enligt regeringen de beskattningsbara kreditinstituten de enda kreditinstitut som på företagsnivå utgör en potentiell risk för väsentliga indirekta kostnader för samhället. Syftet med skatten är att beskatta kreditinstitut som vid en finansiell kris riskerar att utgöra en risk för att orsaka väsentliga indirekta kostnader för samhället, och mot bakgrund av det målet befinner sig alla kreditinstitut som bedriver verksamhet i Sverige inte i en jämförbar rättslig och faktisk situation. Regeringen gör bedömningen att förslaget inte utgör statligt stöd.

Eftersom rättspraxis på området är under utveckling, jämför ovan t.ex. kommissionen mot Polen, C-562/19, och kommissionen mot Ungern, C-596/19, har förslaget anmälts till kommissionen för rättslig säkerhet om att förslaget inte utgör statligt stöd. Denna bedömning bör bekräftas av kommissionen innan förslaget genomförs. Därigenom säkerställs förslagets förenlighet med EU:s regler om statligt stöd, vilket ger inblandade aktörer rättslig säkerhet.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Mot bakgrund av hur kostsamma finansiella kriser kan vara för samhälls-ekonomi är det enligt regeringen centralt att riskskatten kommer på plats så snart som möjligt. Lagändringarna föreslås därför träda i kraft den 1 januari

2022 och tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2021. Højningen av skattesatsen för riskskatten från 0,05 till 0,06 procent bör dock träda i kraft den 1 januari 2023 och tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2022.

Motionen

I kommittémotion 2021/22:4291 av Niklas Wykman m.fl. (M) föreslås att propositionen ska avslås. Motionärerna anför att regeringen avser att införa en särskild skatt på en sektor som är viktig för Sverige. Förutom att jobb riskerar att slås ut och Sveriges konkurrenskraft försvagas finns enligt motionärerna en påtaglig risk att bankkunderna får betala skatten, t.ex. genom högre bolåne-kostnader. Därmed kommer skatten att betalas av grupper som den inte uttryckligen är avsedd för, särskilt arbetande barnfamiljer. Ökade låne-kostnader för företag är ytterligare en påtaglig konsekvens av skattens införande.

Skatten omfattar Kommuninvest och fördyrar därmed finansiering av investeringar i välfärd, bostäder och infrastruktur. Ökade låneräntor för kommuner och regioner riskerar att fördyra välfärdsinvesteringar på ett allvarligt sätt – i synnerhet i små och medelstora kommuner. Att Kommuninvest och andra statliga institutioner omfattas av skatten verkar inte ingå i regeringens bedömning av skattens offentligfinansiella konsekvenser.

Riskskattens införande och utformning avstyrks av en mängd remissinstanser – däribland Finansinspektionen och Kommuninvest. Riksbanken och Riksgälden har riktat kritik mot skattens utformning, och Regelrådet menar i sitt remissvar att regeringens konsekvensanalys av skattens effekter är undermålig och att regeringen inte uppnår kraven vid konsekvensutredning.

Att införa en särbeskattning som enbart omfattar ett ytterst begränsat urval av en viss sektor utan skäligena motiv är enligt motionärerna en skev beskattningslogik som undergräver legitimiteten i skattesystemet. Skatten bidrar till en direkt konkurrensnedvridning, dels mellan institut som omfattas respektive inte omfattas, dels mellan svenska och övriga europeiska institut. När det blir dyrare att få krediter i Sverige missgynnas svenska företag jämfört med utländska.

Motionärerna anför vidare att i den mån syftet med skatteförslaget är att få på plats en åtgärd som reducerar finansiella risker är riskskatten inte ändamåls-enlig. Ett antal remissinstanser belyser det faktum att skatten i sin utformning och omfattning inte har en koppling till risk.

Det är enligt motionärerna anmärkningsvärt att regeringen inför propositionens avlämnande inte har klarlagt rättsläget och redogjort för förslaget förenlighet med EU:s statsstödsregler. Det råder fortsatt osäkerhet om huruvida regeringens förslag strider mot EU-rätten, något som även Lagrådet har framfört i sitt yttrande. Lagrådet anför även i sitt yttrande att oavsett vad EU-kommissionen kommer fram till kvarstår frågan om konkurrens-nedvridning.

Utskottets ställningstagande

Regeringen har föreslagit att kreditinstitut ska betala en riskskatt till staten om summan av kreditinstitutets skulder vid beskattningsårets ingång överstiger 150 miljarder kronor.

Utskottet anser att det är rimligt att beskattningen av systemviktiga kreditinstitut ska öka eftersom kreditinstituten vid en eventuell finansiell kris inte bara riskerar att orsaka direkta kostnader för samhället utan även indirekta i form av t.ex. lägre tillväxt och högre arbetslöshet i en vikande konjunktur.

Utskottet tillstyrker därmed propositionen och avstyrker motionsförslaget.

Undantag för Kommuninvest m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen föreslår ett tillkännagivande till regeringen om att undanta kreditinstitutet Kommuninvest från riskskatten och om kompensation till kommun- och regionsektorn och bifaller motionsförslagen om att undanta Kommuninvest och om kompensation.

Motionerna

I kommittémotion 2021/22:4283 av Eric Westroth m.fl. (SD) yrkande 1 föreslås att riksdagen ska tillkänna för regeringen att Kommuninvest ska undantas från riskskatten.

Regeringens förslag innebär att Kommuninvest kommer att bli föremål för den nya riskskatten. Förslaget riskerar att bli en landsbygdsskatt om regeringen väljer att inte undanta Kommuninvest. Kommuninvest är ett kreditinstitut som skiljer sig från andra kreditinstitut eftersom det ägs och garanteras av 292 kommuner och regioner, drivs utan vinstsyfte, har ett samhällsnyttigt uppdrag och därmed säkrar stabila och billiga lån till den svenska välfärden. Små och medelstora kommuner på landsbygden har inte samma möjligheter att utöva en kostnadseffektiv upplåning utan kommunal samverkan i egna marknadsprogram. Förslaget skulle därför innebära en direkt landsbygdsskatt för de små och medelstora kommunerna som kommer att drabbas allra hårdast. Om den kommunala samverkan på finansieringsområdet missgynnas av skatten kommer kommuner i högre grad att etablera nya egna upplåningsprogram eller öka upplåningen i redan etablerade program och därmed ge upphov till ökade refinansieringsrisker i kommunsektorn. Detta skulle få en direkt motsatt effekt till den regeringen eftersträfvade eftersom skatten i stället kan komma att höja den finansiella risken i kommunsektorn vid en finanskris.

Skatten slår direkt mot kommunernas och regionernas räntekostnader eftersom Kommuninvest själva inte tar del av någon vinst. Således medför

denna bankskatt, eller landsbygdsskatt, endast en högre kostnad för investeringar i välfärden som borde gå till äldreboenden, förskolor, skolor, vårdcentraler etc.

Motionärerna anser inte att det är rimligt att lägga över dessa kostnader på kommunerna där de mindre landsbygdskommunerna drabbas särskilt hårt. Vidare tillhör Kommuninvest inte den kategori som riskerar att orsaka väsentliga indirekta kostnader för samhället vid en finanskris, utan är i stället ett utpräglat lågriskinstitut med förenklade skyldigheter som regeringen enligt bakgrunden till förslaget egentligen inte vill ska omfattas av skatten. Motionärerna anser därför att det är rimligt att undanta Kommuninvest från regeringens förslag på en ny riskskatt.

I kommittémotion 2021/22:4286 av Hampus Hagman m.fl. (KD) föreslås att riksdagen ska tillkännage för regeringen att regeringen ska återkomma med ett förslag som undantar Kommuninvest från riskskatten eller kompenserar kommuner och regioner för de negativa effekter som skatten innebär.

Motionärerna anser att det är rimligt att beskattningen av systemviktiga kreditinstitut ökar eftersom de vid en eventuell finansiell kris inte bara riskerar att orsaka direkta kostnader för samhället utan även indirekta i form av t.ex. lägre tillväxt och högre arbetslöshet i en vikande konjunktur.

Regeringens förslag till utformning kommer dock enligt motionärerna att drabba det offentliga utvecklingskreditinstitutet Kommuninvest, som är en samverkan mellan de flesta av Sveriges kommuner och regioner, trots att kreditinstitutet inte utgör den risk för samhället som regeringens förslag är tänkt att beskatta. För över 200 av kommunerna görs 95-100 procent av upplåningen via Kommuninvest. Det är upplåning som görs för att dessa ska kunna rusta upp skolor och bygga äldreboenden, sjukhus och bostäder. När riskskatten tillämpas på detta kreditinstitut innebär det en väsentlig fördyring av viktiga välfärdsprojekt och potentiella problem för vissa kommuner med finansiering av offentliga investeringar. Det kan enligt motionärerna knappast vara syftet med skatten.

Flera remissinstanser framhåller att kreditinstitutet Kommuninvest bör undantas från riskskatt och att kommunal samverkan på finansieringsområdet annars kraftigt missgynnas eftersom större kommuner och regioner i ökad utsträckning kommer att använda egen upplåning på finansmarknaden. Resultatet skulle dels bli ökade refinansieringsrisker för kommunsektorn, vilket markant höjer den finansiella risken i kommunsektorn vid en finanskris, dels försvåra för små kommuner eftersom de har sämre möjligheter att finansiera sig direkt på kapitalmarknaden och därför möter högre upplåningskostnader än stora kommuner. Motionärerna anser därför att Kommuninvest bör undantas från riskskatten eller att dess medlemmar bör kompenseras för de negativa konsekvenser som införandet av en riskskatt skulle få på kommuner och regioner. Det finns flera förslag på hur detta kan lösas praktiskt och exempel från andra länder som infört bankskatt utan att det drabbat liknande finansieringssamverkan mellan kommuner.

En möjlig väg är att i lagstiftningen om riskskatten införa ett undantag för offentliga utvecklingskreditinstitut vars skulder garanteras av svensk offentlig sektor. Ett par av remissinstanserna framhåller att Kommuninvest uppfyller kriterierna för att vara ett offentligt utvecklingskreditinstitut enligt rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012. En annan väg vore att införa statsbidrag till kommuner och regioner som lånar i offentliga utvecklingskreditinstitut för att kompensera för de ökade kostnaderna för deras finansieringssamverkan.

Motionärerna anser därför att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med ett förslag i denna riktning.

Utskottets ställningstagande

Det offentliga utvecklingskreditinstitutet Kommuninvest är en samverkan mellan de flesta av Sveriges kommuner och regioner. Utskottet konstaterar att för över 200 av kommunerna görs 95–100 procent av upplåningen via Kommuninvest. Upplåningen görs bl.a. för att kunna rusta upp skolor och bygga äldreboenden, sjukhus och bostäder.

Utskottet anser att regeringens förslag till utformning av en riskskatt kommer att drabba Kommuninvest, trots att kreditinstitutet inte utgör den risk för samhället som regeringens förslag är avsett att träffa. När riskskatten tillämpas på detta kreditinstitut innebär det en väsentlig fördyrning av viktiga välfärdsprojekt och också potentiella problem för vissa kommuner med finansiering av offentliga investeringar. Det kan enligt utskottets mening knappast vara syftet med den föreslagna skatten.

Utskottet noterar vidare att flera remissinstanser framhåller att kreditinstitutet Kommuninvest bör undantas från riskskatt och att kommunal samverkan på finansieringsområdet annars kraftigt missgynnas eftersom större kommuner och regioner i ökad utsträckning kommer att använda egen upplåning på finansmarknaden. Resultatet skulle dels bli ökade refinansieringsrisker för kommunsektorn, vilket markant höjer den finansiella risken i kommunsektorn vid en finanskris, dels försvåra för små kommuner eftersom de har sämre möjligheter att finansiera sig direkt på kapitalmarknaden och därför möter högre upplåningskostnader än stora kommuner.

Utskottet anser därför att Kommuninvest ska undantas från riskskatten, eller att dess medlemmar ska kompenseras för de negativa konsekvenser som införandet av en riskskatt skulle få på kommuner och regioner. Det finns enligt utskottet flera förslag på hur detta kan lösas praktiskt och också exempel från andra länder som infört en bankskatt utan att det drabbat liknande finansieringssamverkan mellan kommuner.

Utskottet föreslår därför att riksdagen ska tillkännage för regeringen att den senast den 1 oktober 2022 ska återkomma till riksdagen med ett förslag som träder i kraft senast den 1 januari 2023 som undantar Kommuninvest från

riskskatt för kreditinstitut, och snarast med ett förslag om att kompensera kommun- och regionsektorn för de ökade kostnaderna till följd av riskskatten.

Utskottet tillstyrker därmed motionsförslagen om att undanta Kommuninvest från riskskatt och om att kompensera kommun- och regionsektorn.

Lokalt förankrad bankverksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen föreslår ett tillkännagivande till regeringen om att utreda möjligheten att ändra lagen om riskskatt för kreditinstitut så att inte lokalt förankrad bankverksamhet drabbas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att förslaget även innebär att lokalt förankrade kundägda banker med en kundkrets som nästan uteslutande består av hushåll och de allra minsta företagen skulle omfattas av riskskatten. En ökad lånekostnad för dessa kunder, vilken är högst trolig, kan enligt utskottet inte anses motiverad mot bakgrund av de angivna skälen för att införa skatten.

Utskottet föreslår därför att riksdagen ska tillkänna för regeringen att regeringen ska utreda möjligheten att ändra lagen om riskskatt för kreditinstitut så att riskskatten inte drabbar lokalt förankrad bankverksamhet.

Skadliga effekter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen föreslår ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen ska följa frågan om huruvida riskskatt för kreditinstitut snedvrider konkurrensen mellan svenska och utländska banker.

Utskottets ställningstagande

Utskottets anser att det finns en risk att förslaget kan komma att påtagligt gynna utländska banker eftersom de på olika sätt kan undgå riskskatten bl.a. genom att omstrukturera sin verksamhet till s.k. låneförmedling.

Detta skulle enligt utskottets mening ge utländska banker en konkurrensfördel i förhållande till svenska banker, som inte kan anses ligga i Sveriges intresse. Därtill minskar Sveriges möjlighet att upprätthålla den rådande mycket höga finansiella stabiliteten när kreditgivningen flyttar från Sverige.

Utskottet föreslår därför att riksdagen ska tillkänna för regeringen att regeringen noga ska följa frågan om huruvida riskskatt för kreditinstitut snedvrider konkurrensen mellan svenska och utländska banker och på sikt försvårar möjligheterna att värna den finansiella stabiliteten och, om sådana

effekter konstateras, återkomma till riksdagen med förslag på justeringar i lagen om riskskatt för att motverka effekterna.

Ändrad utformning m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslagen om att utländska banker som bedriver verksamhet i Sverige genom en låneförmedlare ska omfattas av riskskatten och om en utredning om huruvida utländska banker som bedriver verksamhet i Sverige genom en låneförmedlare undkommer riskskatten.

Motionen

I kommittémotion 2021/22:4283 av Eric Westroth m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3 föreslås att riksdagen ska tillkänna för regeringen att utländska banker som bedriver verksamhet i Sverige genom en låneförmedlare via en filial eller dotterbolag ska omfattas av riskskatten samt en utredning om huruvida utländska banker som bedriver verksamhet i Sverige genom en låneförmedlare, via en filial eller dotterbolag efter lagens införande undkommer riskskatten.

Regeringens förslag kan enligt motionärerna i praktiken innebära att utländska banker som bedriver verksamhet i Sverige genom en låneförmedlare, via en filial eller dotterbolag kan kringgå riskskatten. Förslagets utformning innebär att kreditinstitut som kan bedriva låneförmedling via detta upplägg snedvrider konkurrensen gentemot de svenska kreditinstitut som omfattas av riskskatten. Vidare riskerar detta att öka incitamenten för de svenska kreditinstitut som omfattas av riskskatten att se över sina lånestrukturer och i större omfattning flytta verksamhet utomlands och bedriva låneförmedling i Sverige via filial eller dotterbolag. Av den anledningen anser motionärerna att propositionen ska omformuleras så att även utländska banker som bedriver verksamhet i Sverige genom en låneförmedlare via en filial eller dotterbolag ska omfattas av riskskatten.

Om detta inte genomförs, föreslår motionärerna att regeringen efter lagens införande ska utreda i vilken utsträckning utländska banker som bedriver verksamhet i Sverige genom en låneförmedlare via en filial eller dotterbolag, kringgår riskskatten och då snedvrider konkurrensen på den svenska kreditmarknaden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har föreslagit att riksdagen ska rikta ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen noga ska följa frågan om huruvida riskskatt för kreditinstitut snedvrider konkurrensen mellan svenska och utländska banker

och på sikt försvårar möjligheterna att värna den finansiella stabiliteten och, om sådana effekter konstateras, återkomma till riksdagen med förslag på justeringar i lagen om riskskatt för att motverka effekterna.

Med hänsyn härtill finner utskottet inte nu skäl att rikta ett tillkännagivande till regeringen om att utländska banker som bedriver verksamhet i Sverige genom en låneförmedlare via en filial eller dotterbolag ska omfattas av riskskatten eller om en utredning om huruvida utländska banker som bedriver verksamhet i Sverige genom en låneförmedlare, via en filial eller dotterbolag efter lagens införande undkommer riskskatten.

Motionsförslagen avstyrks därmed.

Särskilda yttranden

1. Särskilt yttrande (M)

Niklas Wykman (M), Helena Bouveng (M), Boriana Åberg (M) och Kjell Jansson (M) anför:

Vi anser att regeringen bryter mot det finanspolitiska ramverket och de grundläggande budgetprinciperna genom det sätt på vilket de avser att införa den nya riskskatten. Skatten har omnämnts med olika namn, skiftande motiv och olika intäktsprognoser i tre budgetpropositioner, och genomgående utan föreslagna regeländringar eller konkreta åtgärder.

Utskottsmajoritetens agerande i frågan om riskskattens införande är direkt ansvarslost, särskilt mot bakgrund av de tillkännagivanden som riktas till regeringen.

Att med ett och samma beslut både godkänna och underkänna en lag är motsägelsefullt, irrationellt och i det närmaste att betrakta som rättsvidrigt. Skatteutskottets ledamöter är väl informerade av såväl statssekreteraren som tjänstemän vid Finansdepartementet om att det med den föreslagna utformningen av skatten inte är möjligt att undanta Kommuninvest och lokalt förankrade banker från det regelverk som sätts i kraft eftersom det skulle vara oförenligt med statsstödsreglerna. Trots att samtliga partier är informerade om detta faktum avser man att fatta beslut om att rikta ett tillkännagivande om att ett undantag ändå ska ske. Sveriges lagstiftande församling är inte en plats där partitaktiska manövrer får utmana fundamentet i den ordning som gäller för hur lag ska stiftas.

Moderaterna motsätter sig införandet av skatten och konstaterar att om man vill införa en motsvarande skatt skulle man kunna hitta en utformning som innebär att Kommuninvest inte drabbas och att konkurrensen mellan olika typer av kreditgivare och svenska respektive utländska banker inte snedvrids. Här har det uppenbart varit viktigare att få en skatt på plats, än att den är ändamålsenlig, träffsäker och tjänar sitt syfte.

Att införa en skatt på kommunernas lånefinansiering skapar risker för investeringar i välfärd, bostäder och infrastruktur. Konsekvenserna lär bli mest påtagliga i små och medelstora kommuner. Att Kommuninvest och andra kommunala och statliga institutioner omfattas av skatten verkar inte heller beaktas i regeringens bedömning av skattens offentligfinansiella konsekvenser.

Regeringen avser att införa en skatt som riskerar att slå ut jobb och hota Sveriges konkurrenskraft. Hushållens ekonomiska situation pressas just nu av riskerna för en högre inflation och stigande räntor, liksom högre kostnader för el och transporter. Situationen kan nu förväntas bli än mer ansträngd för hushållen i form av att kostnaden för riskskatten överförs på bankkunderna i form av högre bolånekostnader. Därmed kommer skatten att betalas av

grupper som den inte uttryckligen är avsedd för. Ytterligare en påtaglig konsekvens av skattens införande är ökade lånekostnader för företag. Sverige har en låg tillväxt och en hög arbetslöshet. Ytterligare fördyringar för investeringar i bl.a. välfärden riskerar att fördjupa Sveriges problem.

Skatten bidrar vidare till konkurrenssnedvridning, dels mellan institut som omfattas respektive inte omfattas, dels mellan svenska och utländska institut. När det blir dyrare att få krediter i Sverige kommer svenska företag att missgynnas jämfört med utländska.

I den mån syftet med skatteförslaget är att få på plats en åtgärd som reducerar finansiella risker är riskskatten inte heller ändamålsenlig. Ett antal remissinstanser belyser det faktum att skatten i sin utformning och omfattning inte har en tydlig koppling till risk. Riskskattens införande och utformning avstyrks av en mängd remissinstanser. Finansinspektionen, Riksbanken och Riksgälden har riktat skarp kritik mot skattens utformning, och Regelrådet menar i sitt remissvar att regeringens konsekvensanalys av skattens effekter är undermålig och att regeringen inte uppnår kraven vid en konsekvensutredning.

Riskskatten riskerar också att pressa hushållen mot osäkrare krediter. Skatten kan även medföra att banker drivs ut ur landet, något som bl.a. Finansinspektionen lyfter i sitt remissvar. Det undergräver i sin tur den finansiella stabiliteten och riskerar att försvåra statens roll i en framtida krishantering.

Med hänsyn till det ovan anförda väljer vi att avstå från att delta i beslutet. Vi motsätter oss att skatten införs och beklagar att majoriteten i utskottet inte velat avvakta med ett införande till dess att ett avvägt förslag presenterats.

2. Särskilt yttrande (SD)

Eric Westroth (SD), David Lång (SD) och Anne Oskarsson (SD) anför:

Regeringens förslag till proposition innebär att Kommuninvest kommer att bli föremål för den nya riskskatten. Skatten riskerar att bli en landsbygdsskatt om regeringen väljer att inte undanta Kommuninvest från förslaget. Kommuninvest är ett kreditinstitut som skiljer sig från andra kreditinstitut eftersom det ägs och garanteras av 292 kommuner och regioner, drivs utan vinstsyfte, har ett samhällsnyttigt uppdrag och därmed säkrar stabila och billiga lån till den svenska välfärden. Små och medelstora kommuner på landsbygden har inte samma möjligheter att utöva en kostnadseffektiv upplåning utan kommunal samverkan i egna marknadsprogram; således skulle detta bli en direkt landsbygdsskatt för de små och medelstora kommunerna som kommer att drabbas allra hårdast. Om den kommunala samverkan på finansieringsområdet missgynnas av skatten kommer kommuner i högre grad att etablera nya egna upplåningsprogram eller öka upplåningen i redan etablerade program, vilket skulle ge upphov till ökade refinansieringsrisker i kommunsektorn. Detta skulle få en direkt motsatt effekt mot vad regeringen eftersträvar eftersom skatten i stället kan komma att höja den finansiella risken i kommunsektorn vid en finanskris.

Regeringens syfte med införande av riskskatten var inte en landsbygdsskatt, utan man ville komma åt kreditinstitut som vid en finansiell kris riskerar att orsaka väsentliga indirekta kostnader för samhället. Att påföra Kommuninvest denna skatt skulle innebära att skatten enbart slår direkt mot kommunernas och regionernas räntekostnader eftersom Kommuninvest själva inte tar del av någon vinst. Således medför denna bankskatt, eller landsbygdsskatt, endast en högre kostnad för investeringar i välfärden som borde gå till äldreboenden, förskolor, skolor, vårdcentraler etc. I dagsläget har Kommuninvest driftskostnader på 260 miljoner kronor för att kunna utföra arbetet runt om i landet. En riskskatt enligt regeringens förslag skulle till och med vara högre än Kommuninvests totala driftskostnader eftersom skatten beräknas uppgå till 280 miljoner kronor för 2022 och därefter öka ytterligare till 330 miljoner kronor för vart och ett av de kommande åren. Sverigedemokraterna anser inte att det är rimligt att lägga över dessa kostnader på kommunerna där de mindre landsbygdskommunerna drabbas särskilt hårt.

Trots att betänkandet innehåller ett utskottsinitiativ med tillkännagivande om att regeringen ska återkomma med förslag om att Kommuninvest ska undantas från skatten pekar allt på att detta blir omöjligt att genomföra i praktiken eftersom EU-kommissionen slagit fast att det skulle utgöra ett statsstöd, vilket strider mot fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

I budgetpropositionen från 2020 aviserade regeringen att en skatt på finanssektorn skulle införas med hänsyn till de samhällskostnader som kan uppkomma i händelse av en finansiell kris. År 2021 valde man att kalla den nya skatten för bankskatt – en skatt som dessutom skulle höjas från 2023 och vars syfte angavs vara att delfinansiera tillskottet till försvaret. I årets budgetproposition för 2022 nämns inte skatten alls, men de beräknade skatteintäkterna finns väl dolda i tabellerna, åter under namnet skatt på finanssektorn. Detta sammantaget har gjort det svårt - för att inte säga omöjligt - för oppositionen att följa med i vad budgetpropositionen faktiskt innehåller, vilket avviker från den praxis som vanligtvis tillämpas. Det måste sägas vara oklart om det finanspolitiska regelverket efterlevts i detta fall. Vi har dock konstaterat att det finns en majoritet i utskottet för att tillstyrka propositionen.

Med anledning av det ovan anförda väljer Sverigedemokraterna att inte delta i beslutet i betänkandets punkt 1.

3. Särskilt yttrande (C)

Per Åsling (C) anför:

Centerpartiet har i sin budgetmotion för 2022 (2021/22: 4121) tagit tydlig ställning mot den föreslagna utformningen av riskskatten. Skatten är i grunden mer än olyckligt konstruerad. Skattens syfte – att minska risken för, och internalisera kostnaderna för, finansiella kriser som leder till indirekta kostnader för samhället – nås inte på ett effektivt sätt genom förslaget.

På ett övergripande plan vill vi rikta skarp kritik mot själva processen kring framtagandet av propositionen. Regeringen skriver i propositionen att

”Förslaget [har] anmälts till kommissionen för rättslig säkerhet om att förslaget inte utgör statligt stöd. [samt att] Denna bedömning bör bekräftas av kommissionen innan förslaget genomförs. Därigenom säkerställs förslagets förenlighet med EU:s regler om statligt stöd, vilket ger inblandade aktörer rättslig säkerhet.” (Prop. 2021/22:26 avsnitt 6, sid. 64). Att riksdagen förväntas säga ja till ett förslag utan att ha säkerställt den rättsliga grunden är flagrant. Givetvis bör detta vara säkerställt innan propositionen överlämnas till riksdagen.

Den kritik mot förslaget som är framförd av regeringens egna expertmyndigheter är särskilt allvarlig. Vi har våra expertmyndigheter i syfte att kunna säkerställa oberoende expertis. Såväl Finansinspektionen som Riksgälden och Riksbanken är tydliga i sin kritik och den senare myndigheten går så långt som till att avstyrka utformningen av förslaget.

Den kritik som expertmyndigheterna lyfter rör exempelvis frågan om risken att skatten kan medföra att banker flyttar verksamhet från den svenska delen eller att den redovisas på ett mindre rättvisande sätt, till nackdel för finansiell stabilitet och tillsyn. Risken för negativa implikationer ur ett stabilitetsperspektiv är återkommande med kritik bl.a. mot att förslaget inte är tillräckligt starkt kopplat till kreditinstitutens risktagande

Utformningen av skatten innebär en snedvriden konkurrenssituation på den finansiella marknaden eftersom förslaget kan komma att påtagligt gynna utländska banker som på olika sätt kan undgå skatten, bl.a. genom s.k. låneförmedling. Detta skulle ge utländska banker en konkurrensfördel i förhållande till svenska banker. Det kan inte ligga i Sveriges intresse att missgynna svenskt näringsliv och istället uttryckligen gynna andra länders. Därtill minskar Sveriges möjligheter att upprätthålla den rådande mycket höga finansiella stabiliteten när kreditgivningen flyttar från Sverige till utlandet.

Ett av de större problemen med den föreslagna utformningen är att den riskerar att försämra kommunernas möjlighet till finansiellt samarbete inom ramen för Kommuninvest. Den utformning som regeringen har valt gör att Kommuninvest inte kan undantas enligt gällande EU-rätt. Detta riskerar att drabba små och medelstora kommuner oproportionerligt, eftersom dessa kan antas ha svårare att finansiera sig själva på kapitalmarknaderna. Mer än två tredjedelar av Sveriges kommuner har i princip all sin upplåning via Kommuninvest. Det är finansiering avsedd att bygga och rusta upp skolor, äldreboenden, sjukhus och hyresbostadshus. Riskskatten skulle därmed innebära en betydande kostnadsökning för viktiga välfärdsprojekt med följden att färre sådana projekt skulle kunna genomföras. Förslaget skulle därtill slå särskilt hårt mot små och medelstora kommuner som inte har andra finansieringskällor än Kommuninvest. Denna typ av utlåning till kommunalt finansierad välfärd bör anses falla långt utanför skattens motiv.

I viss utsträckning medför gränsvärdet att kundägda banker i Sverige i form av sparbankerna i stor utsträckning inte träffas direkt av skatten. Detta är viktigt eftersom de kundägda bankerna har en mycket stor betydelse för både enskilda låntagare, företag och i förlängningen möjligheten att leva och verka

på den svenska landsbygden. Utformningen av skatten medför dock att exempelvis hela sparbanksrörelsen ändå träffas eftersom skatten beräknas även på skulder som kan hänföras till svenska kreditinstituts verksamhet i utländska filialer. Mindre kreditinstitut, som exempelvis sparbankerna, är vanligtvis beroende av omfattande samarbete med större kreditinstitut som har verksamhet med skuldsättning överstigande gränsvärdet och därmed träffas av skattskyldigheten. Detta riskerar med hög sannolikhet att leda till att mindre kreditinstitut får kostnadsökningar till följd av att den samarbetande leverantören drabbas av skatten. Denna indirekta effekt har inte varit syftet med skatten och riskerar att slå hårt mot den finansiella infrastrukturen utanför städerna. De mindre kreditinstituten, exempelvis sparbankerna, har ytterligare en kostnadsdrivande faktor genom att insättningsgarantin för dem är högre än för de stora aktörerna som får återbetalning från resolutionsavgiften.

Alla kundägda banker ligger inte under gränsvärdet, något som i realiteten beror på den valda associationsformen. Koncerner, som ur vissa perspektiv snarare är att betrakta som en samling mindre regionala företag, träffas av riskskatten. I synnerhet gäller detta Länsförsäkringar bank. Detta är olyckligt och kan inte anses ha varit syftet med skatten.

Mot denna bakgrund skulle jag vilja att regeringen skyndsamt återkommer i denna fråga i vårpropositionen och i detta sammanhang även lämnar ett förslag som inte snedvrider konkurrensen mellan banker registrerade i Sverige och banker registrerade i ett annat land. Med hänsyn till det befintliga förslaget om tröskelvärden anser jag i motsats till vad som anges i förslaget att utgångspunkten för definitionen av de skattskyldiga bör vara samtliga utlånande institut.

Jag skulle också vilja att regeringen, i sitt förslag på ny utformning, tar fasta på att eliminera indirekta icke-avsedda effekter som exempelvis sparbankerna riskerar att drabbas av.

Jag skulle vidare vilja att regeringen i kommande utvärdering av skatten ser över utformningen i syfte att kunna undanta Kommuninvest från beskattning, på det sätt som gjorts i andra länder med liknande entiteter. I väntan på att så sker skulle jag vilja se att kommunsektorns finansiella samarbete stimuleras för att motverka de oönskade negativa effekter som riskskattens införande förväntas medföra. Detta bör göras genom att tills vidare säkra kompensation för skatten.

Slutligen skulle jag vilja att regeringen säkerställer att riskskattens utformning inte får negativa effekter för den finansiella infrastrukturen på svensk landsbygd och att regeringen skyndsamt vidtar åtgärder om så skulle bli fallet.

Med hänsyn till det ovan anförda väljer jag att avstå från att delta i beslutet.

4. Särskilt yttrande (KD)

Hampus Hagman (KD) anför:

Riskskatten för kreditinstitut ingår i det rambeslut om statens budget som fattades av riksdagen den 24 november 2021. Den har tydligt aviserats i budgetpropositionen för 2020 och 2021 samt redovisats i inkomstberäkningen i budgetpropositionen för 2022. Det har framgått i lagrådsremissen och propositionen om riskskatt för kreditinstitut att förslaget är detsamma som aviserats i budgetpropositionerna. Det har inte rått någon tvekan om att riskskatten alltså är en del av det budgetbeslut som fattades av riksdagen för endast två veckor sedan. Under beredningen av ärendet om riskskatt i skatteutskottet har det dessutom bekräftats både av finansutskottets kansli och av Finansdepartementet att så är fallet.

Eftersom rambeslutet baserades på ett budgetförslag som vi varit med och förhandlat fram, ingår riskskatten i finansieringen av vår egen budget. Vi håller fast vid denna finansiering även nu, två veckor senare. Vi finner inte skäl att bryta ut en del av inkomstsidan, öka statens lånebehov och kullkasta den budgetpraxis som tillämpas i skatteutskottet i form av reservationsförbud. Tvärtom anser vi att det fortfarande finns goda skäl till en sammanhållen budgetprocess, och vi tar inte lätt på det ramverk som ska säkerställa sunda och hållbara statsfinanser och en långsiktigt hållbar och transparent finanspolitik.

Dock anser vi att regeringen hanterat ärendet med riskskatten på ett klandervärt sätt, både i form och i sak. Regeringen borde ha sett till att lägga fram propositionen om riskskatt tidigare – så att ärendet hade kunnat behandlas i finansutskottet tillsammans med övriga delar av rambeslutet. Regeringen borde också använt samma benämning av skatten genomgående, för att inte öppna upp för misstolkningar. Men allvarligare – regeringen borde tagit till sig av kritiken om att Kommuninvest inte bör åläggas att betala skatten, att lokalt förankrad bankverksamhet inte får drabbas oproportionerligt och att konkurrensen mellan svenska och utländska banker inte bör snedvridas.

Därför har vi agerat under beredningen av detta ärende i enlighet med detta, samtidigt som vi säkerställt att finansieringen av statens budget för 2022 förblir intakt. Vi har sett till att utformningen av skatten blir tillfällig, i och med att vi har ställt upp skarpa och tidssatta krav på regeringen om att undanta Kommuninvest från beskattning fr.o.m. 2023. Vi har också krävt att regeringen kompenserar kommunsektorn för den skatt som betalas fram till dess. Vi har också ålagt regeringen att säkerställa att lokalt förankrad bankverksamhet inte drabbas oproportionerligt, och att motverka en snedvridning av konkurrensen inom banksektorn. Vi beklagar att det inte är ett enigt utskott som ställer sig bakom dessa krav på regeringen.

Det är nu upp till regeringen att leverera med anledning av dessa krav. Det finns flera förslag på hur Kommuninvest kan undantas från skatten, utan att det ställer till problem med EU:s statsstödsregler. Exempelvis kan tillämpningsområdet ändras, så att endast kreditinstitut som tillhandahåller

inlåning från allmänheten omfattas av lagen, enligt finsk modell. Ett annat sätt vore att skapa undantag för Kommuninvest på samma sätt som de inom resolutionsregelverket omfattas av förenklade skyldigheter. En annan lösning skulle vara att ett tak sätts för hur stor skattebetalningen för ett enskilt institut kan bli i förhållande till dess omsättning. Om regeringen trots allt inte finner en lösning där Kommuninvest undantas från beskattning inom ramen för nuvarande konstruktion av skatten, bör ny lagstiftning med en ny utformning av skatten tas fram. En sådan skulle t.ex. kunna ha tydligare koppling till kapitaltäckningsregelverket och de riskklassificeringssystem som används inom detta.

Med det ovan anförda ställer vi oss bakom propositionen.

5. Särskilt yttrande (L)

Gulan Avci (L) anför:

Det lagförslag som utskottet har till uppgift att behandla är i grunden illa utformat. Syftet med skatten – att minska risken för, och internalisera kostnaderna för, finansiella kriser – uppnås med den föreslagna utformningen inte på ett effektivt sätt. Jag och mitt parti har under hela processen varit tydliga med vår kritik av förslaget.

För det första vänder vi oss mot att det offentliga utvecklingskreditinstitutet Kommuninvest omfattas av förslaget. Över 200 av våra svenska kommuner har 95–100 procent av sin upplåning via Kommuninvest – upplåning som görs för att kunna rusta upp skolor och bygga äldreboenden, sjukhus och bostäder. Förslaget skulle medföra en väsentlig fördröjning av viktiga välfärdsprojekt och försvåra för finansiering av offentliga investeringar. Det kan knappast vara syftet med skatten.

För det andra ser vi en uppenbar risk för att kostnaderna för skatten i stor utsträckning kommer att övervältras på vanliga bankkunder. Förslaget innebär att lokalt förankrade kundägda banker, där kundkretsen nästan uteslutande består av hushåll och småföretag, skulle omfattas av skatten. En ökad lånekostnad för dessa kunder, vilken är högst trolig, kan inte anses motiverad sett till de angivna skälen för att införa skatten.

För det tredje ser vi allvarligt på avsaknaden av en grundlig konsekvensanalys av skattens inverkan på svenska bankers konkurrenskraft. Förslagets utformning leder till starka incitament för utländska banker att undgå skatten genom att begränsa sin svenska verksamhet till låneförmedling. Det kan inte ligga i Sveriges intresse att missgynna svenska företag och gynna utländska. Därtill minskar Sveriges möjlighet att upprätthålla den rådande mycket höga finansiella stabiliteten när kreditgivningen flyttar från Sverige.

Kritik bör riktas mot själva processen kring framtagandet av propositionen, som har präglats av en rad tillkortakommanden. Det är exempelvis häpnadsväckande att riksdagen förväntades rösta om förslaget utan att det tydligt klargjorts huruvida förslaget är förenligt med EU:s regler om statsstöd. Detta särskilt som tung expertis på området redan på ett tidigt stadium uttryckt

osäkerhet kring förslagets förenlighet med statsstödsregelverket. Vidare går det inte att bortse från den tunga kritik som har riktats mot förslaget av en rad tunga remissinstanser, däribland regeringens egna expertmyndigheter.

Jag och mitt parti har agerat för att avhjälpa bristerna i lagförslaget. Tack vare en konstruktiv dialog kan utskottet nu rikta tre skarpa tillkännagivanden till regeringen, varigenom de skadliga effekterna av skatten minimeras.

Med de tydliga krav som vi i dag ger regeringen till känna står Liberalerna bakom propositionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2021/22:26 Riskskatt för kreditinstitut:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om riskskatt för kreditinstitut.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2021:000) om riskskatt för kreditinstitut.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Följdmotionerna

2021/22:4283 av Eric Westroth m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undanta Kommuninvest från riskskatten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utländska banker som bedriver verksamhet i Sverige genom en låneförmedlare via en filial eller ett dotterbolag ska omfattas av riskskatten och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda huruvida utländska banker som bedriver verksamhet i Sverige genom en låneförmedlare via en filial eller ett dotterbolag efter lagens införande undkommer riskskatten och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4286 av Hampus Hagman m.fl. (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som undantar Kommuninvest från riskskatten eller kompenserar kommuner och regioner för de negativa effekter som skatten innebär och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4291 av Niklas Wykman m.fl. (M):

Riksdagen avslår proposition 2021/22:26 Riskskatt för kreditinstitut.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om riskskatt för kreditinstitut

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Kreditinstitut ska betala riskskatt till staten enligt denna lag.

Ord och uttryck i lagen

2 § Ord och uttryck som används i denna lag har samma betydelse och tillämpningsområde som i inkomstskattelagen (1999:1229), om inte annat anges.

3 § Med koncern avses vid tillämpningen av denna lag en koncern av sådant slag som anges i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554).

Skattskyldighet

4 § Ett svenskt kreditinstitut är skattskyldigt enligt denna lag om summan av kreditinstitutets skulder vid beskattningsårets ingång överstiger gränsvärdet enligt 5 §.

Ett utländskt kreditinstitut är skattskyldigt enligt denna lag om

1. kreditinstitutet har skulder vid beskattningsårets ingång som är hänförliga till verksamhet som kreditinstitutet bedriver från filial i Sverige, och

2. summan av dessa skulder vid beskattningsårets ingång överstiger gränsvärdet.

Vid beräkningen av om ett kreditinstituts skulder överstiger gränsvärdet ska inte avsättningar eller obeskattade reserver beaktas.

5 § Gränsvärdet uppgår till 150 miljarder kronor för beskattningsår som påbörjas under år 2022.

För beskattningsår som påbörjas under år 2023 och senare år uppgår gränsvärdet till gränsvärdet för beskattningsår som påbörjas året före det år under vilket det aktuella beskattningsåret påbörjas multiplicerat med jämförelsetalet enligt tredje stycket uttryckt i procent med två decimaler avrundat nedåt plus två procentenheter. Gränsvärdet avrundas nedåt och uttrycks i hela miljarder kronor.

Regeringen fastställer före november månads utgång det gränsvärde som ska gälla för beskattningsår som påbörjas under det påföljande året.

Med jämförelsetal avses det värde som anger förhållandet mellan prisbasbeloppet för det år under vilket det aktuella beskattningsåret påbörjas och prisbasbeloppet året före det år under vilket det aktuella beskattningsåret påbörjas. Med prisbasbelopp avses prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken.

6 § Om kreditinstitutet ingår i en koncern med flera kreditinstitut, ska de ingående kreditinstitutens sammanlagda skulder vid ingången av kreditinstitutets beskattningsår beaktas vid tillämpningen av 4 § första och andra styckena. För ett utländskt kreditinstitut som ingår i koncernen ska dock endast skulder hänförliga till verksamhet som kreditinstitutet bedriver från filial i Sverige beaktas vid beräkningen av de sammanlagda skulderna.

Vid beräkningen av de sammanlagda skulderna ska inte avsättningar eller obeskattade reserver beaktas. Inte heller ska följande skulder beaktas:

1. skulder till ett svenskt kreditinstitut som ingår i samma koncern som kreditinstitutet,

2. skulder till ett utländskt kreditinstitut som ingår i samma koncern som kreditinstitutet, till den del de fordringar som motsvarar skulderna är hänförliga till verksamhet som det utländska kreditinstitutet bedriver från filial i Sverige.

Beskattningsunderlag

7 § Beskattningsunderlaget för ett svenskt kreditinstitut utgörs av summan av kreditinstitutets skulder vid beskattningsårets ingång.

Beskattningsunderlaget för ett utländskt kreditinstitut utgörs av summan av kreditinstitutets skulder vid beskattningsårets ingång, hänförliga till verksamhet som kreditinstitutet bedriver från filial i Sverige.

Vid beräkningen av beskattningsunderlaget ska inte avsättningar eller obeskattade reserver beaktas. Inte heller ska följande skulder beaktas:

1. skulder till ett svenskt kreditinstitut som ingår i samma koncern som kreditinstitutet,

2. skulder till ett utländskt kreditinstitut som ingår i samma koncern som kreditinstitutet, till den del de fordringar som motsvarar skulderna är hänförliga till verksamhet som det utländska kreditinstitutet bedriver från filial i Sverige,

3. skulder som avses i 21 kap. 15 § 2 a, 2 b, 3 a och 3 b lagen (2015:1016) om resolution.

8 § Om beskattningsåret är längre eller kortare än tolv månader, ska beskattningsunderlaget justeras i motsvarande mån.

Skattesats

9 § Riskskatt ska betalas med 0,05 procent av beskattningsunderlaget.

Förfarandet vid uttag av riskskatt

10 § I fråga om förfarandet vid beskattningen gäller skatteförfarandelagen (2011:1244).

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.

2. Lagen tillämpas första gången på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2021.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2021:000) om riskskatt för kreditinstitut

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (2021:000) om riskskatt för kreditinstitut ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt 2.1

Föreslagen lydelse

9 §
Riskskatt ska betalas med 0,05 procent av beskattningsunderlaget. Riskskatt ska betalas med 0,06 procent av beskattningsunderlaget.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
2. Lagen tillämpas första gången på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2022.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt

dels att 1 kap. 3 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas ett nytt kapitel, 5 kap., av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §¹

Med utländsk skatt avses i denna lag följande skatter som betalats till en utländsk stat, delstat, lokal myndighet eller till Europeiska unionen:

1. allmän slutlig skatt på inkomst,
2. skatt som är jämförlig med den statliga fastighetsskatten eller den kommunala fastighetsavgiften och som tagits ut på i utlandet belägen fastighet eller privatbostad,
3. skatt som beräknats på schablonintäkt eller liknande på i utlandet belägen fastighet eller privatbostad,
4. skatt som beräknats på grundval av fraktintäkter, biljettintäkter eller annan jämförlig grund som uppburits i den utländska staten av skattskyldig som bedriver sjöfart eller luftfart i internationell trafik.

Med utländsk skatt avses även belopp som anges i 2 kap. 8 § 2 och 3.

Med utländsk skatt avses i 2 kap. 3–6 §§, 9 § andra stycket, 15 och 18–20 §§ även motsvarande preliminär skatt.

Med utländsk skatt avses i 5 kap. skatt som beräknats på underlag som motsvarar underlaget för riskskatt enligt lagen (2021:000) om riskskatt för kreditinstitut.

5 kap. Nedsättning av riskskatt för kreditinstitut

1 §

Skattskyldig enligt 4 § lagen (2021:000) om riskskatt för kreditinstitut som har skulder till ett utländskt kreditinstitut som ingår i samma koncern som den skattskyldige, har genom avräkning av utländsk skatt som har betalats av det utländska kreditinstitutet rätt till nedsättning av riskskatt enligt detta kapitel om

1. *det utländska kreditinstitutet är skattskyldigt enligt 4 § lagen om*

¹ Senaste lydelse 2011:281.

riskskatt för kreditinstitut, men de fordringar som motsvarar skulderna inte är hänförliga till verksamhet som kreditinstitutet bedriver från filial i Sverige, eller

2. det utländska kreditinstitutet hade varit skattskyldigt enligt 4 § lagen om riskskatt för kreditinstitut om det hade bedrivit verksamhet från filial i Sverige.

Avräkning ska ske av den utländska skatt som belöper på det utländska kreditinstitutets skulder vid den tidpunkt som närmast motsvarar ingången av den skattskyldiges beskattningsår och som har betalats till en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsrådet.

Med koncern avses vid tillämpning av denna paragraf en koncern av sådant slag som anges i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554).

2 §

Avräkning enligt 1 § får ske av utländsk skatt som hänför sig till ett underlag som motsvarar storleken av de skulder som inte skulle ha beaktats vid beräkningen av den skattskyldiges beskattningsunderlag enligt 7 § tredje stycket 2 lagen (2021:000) om riskskatt för kreditinstitut, om de fordringar som motsvarar skulderna hade varit hänförliga till verksamhet som det utländska kreditinstitutet bedriver från filial i Sverige.

Den utländska skatten ska minskas med den sänkning av det utländska kreditinstitutets inkomstskatt som detta har fått genom att den utländska skatten har dragits av.

Avräkning får dock ske med högst den del av den utländska skatten som motsvarar ett på följande sätt beräknat spärrbelopp. Spärrbeloppet utgör den riskskatt som, beräknad utan sådan avräkning,

hänför sig till de skulder som den skattskyldige vid beskattningsårets ingång har till det utländska kreditinstitutet.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.
 2. Lagen tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2021.

4 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 4 §, 29 kap. 1 §, 30 kap. 4 §, 31 kap. 2 § och 56 kap. 3 § skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

3 kap.

4 §²

Vad som avses med beskattningsår framgår av följande uppställning:

<i>För</i>	<i>avses med beskattningsår</i>
1. skatt enligt	beskattningsår enligt 1 kap. 13–
a) inkomstskattelagen	15 §§ inkomstskattelagen eller,
(1999:1229),	för svenska handelsbolag,
b) lagen (1984:1052) om statlig	räkenskapsåret
fastighetsskatt,	
c) lagen (1990:661) om	
avkastningsskatt på pensionsmedel	
i fall som avses i 2 § första stycket	
1–4, och	
d) lagen (1991:687) om särskild	
löneskatt på pensionskostnader,	
samt avgift enligt	
e) lagen (2007:1398) om	
kommunal fastighetsavgift	
2. skatt enligt lagen om	det kalenderår som skatten ska
avkastningsskatt på pensionsmedel	betalas för eller det beskattningsår
i fall som avses i 2 § första stycket	då skatteunderlag för avkastnings-
6–10	skatt ska tas upp enligt 13 § lagen
	om avkastningsskatt på pensions-
	medel
	det kalenderår då ersättningen
	betalas ut
3. skatt enligt lagen (1991:586)	
om särskild inkomstskatt för	
utomlands bosatta och lagen	
(1991:591) om särskild	
inkomstskatt för utomlands bosatta	
artister m.fl.	
4. skatt enligt mervärdesskatte-	beskattningsår enligt 1 kap. 14 §
lagen (1994:200) som ska	mervärdesskattelagen
redovisas för redovisningsperioder	
5. annan mervärdesskatt	det kalenderår då den felaktiga
	debiteringen har gjorts, eller
	förvärvet eller omsättningen har
	skett

² Senaste lydelse 2020:571.

6. punktskatt som ska redovisas för redovisningsperioder
7. punktskatt enligt
- a) beslut som avses i 53 kap. 5 §, b) 27–28 §§ lagen (1994:1563) om tobaksskatt, c) 26–27 §§ lagen (1994:1564) om alkoholskatt, d) 4 kap. 2–2 b §§ lagen (1994:1776) om skatt på energi, eller e) 8 a § lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik
8. annan punktskatt
9. övriga skatter
10. arbetsgivaravgifter och avgifter som ingår i slutlig skatt
- Med beskattningsår för fysisk person avses dock i fråga om preliminär skatt alltid kalenderår.
- beskattningsår enligt 1 kap. 14 § mervärdesskattelagen
det kalenderår under vilket beslutet om återbetalning eller kompensations, eller beslutet om beskattning vid oegentlighet eller felaktiga uppgifter, har meddelats
det kalenderår då den händelse som medför skattskyldighet har inträffat
det kalenderår som skatten ska betalas för
det kalenderår som avgiften ska betalas för.

Föreslagen lydelse

3 kap.

4 §

- Vad som avses med beskattningsår framgår av följande uppställning:
- För* *avses med beskattningsår*
1. skatt *eller avgift* enligt beskattningsår enligt 1 kap. 13–15 §§ inkomstskattelagen eller, för svenska handelsbolag, räkenskapsåret
- a) inkomstskattelagen (1999:1229), b) lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt, c) lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel i fall som avses i 2 § första stycket 1–4, d) lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader, e) lagen (2021:000) om riskskatt för kreditinstitut, och f) lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift
2. skatt enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel i fall som avses i 2 § första stycket 6–10
3. skatt enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för
- det kalenderår som skatten ska betalas för eller det beskattningsår då skatteunderlag för avkastningsskatt ska tas upp enligt 13 § lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel
det kalenderår då ersättningen betalas ut

utomlands bosatta och lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl.

4. skatt enligt mervärdesskattelagen (1994:200) som ska redovisas för redovisningsperioder

5. annan mervärdesskatt

6. punktskatt som ska redovisas för redovisningsperioder

7. punktskatt enligt

a) beslut som avses i 53 kap. 5 §,

b) 27–28 §§ lagen (1994:1563) om tobaksskatt,

c) 26–27 §§ lagen (1994:1564) om alkoholskatt,

d) 4 kap. 2–2 b §§ lagen (1994:1776) om skatt på energi, eller

e) 8 a § lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik

8. annan punktskatt

9. övriga skatter

10. arbetsgivaravgifter och avgifter som ingår i slutlig skatt

Med beskattningsår för fysisk person avses dock i fråga om preliminär skatt alltid kalenderår.

beskattningsår enligt 1 kap. 14 § mervärdesskattelagen

det kalenderår då den felaktiga debiteringen har gjorts, eller förvärvet eller omsättningen har skett

beskattningsår enligt 1 kap. 14 § mervärdesskattelagen

det kalenderår under vilket beslutet om återbetalning eller kompensering, eller beslutet om beskattning vid oegentlighet eller felaktiga uppgifter, har meddelats

det kalenderår då den händelse som medför skattskyldighet har inträffat

det kalenderår som skatten ska betalas för

det kalenderår som avgiften ska betalas för.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 kap.

1 §³

Inkomstdeklaration ska lämnas till ledning för

1. bestämmande av underlag för att ta ut skatt eller avgift enligt

a) inkomstskattelagen (1999:1229),

b) lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt,

c) 2 § lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,

d) lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel i de fall som avses i 2 § första stycket 1–4 och 6–10 den lagen,

e) lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader,

³ Senaste lydelse 2018:1896.

- f) lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,
 g) 2 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,
 h) lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift, *och* h) lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift,
 i) lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst, *och* i) lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst, *och*
 j) lagen (2021:000) om riskskatt för kreditinstitut,

2. bestämmande av underlag för att ta ut egenavgifter enligt 3 kap. socialavgiftslagen (2000:980),

3. bestämmande av skattereduktion, samt

4. beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt 59 kap. socialförsäkringsbalken.

30 kap.

4 §⁴

En inkomstdeklaration ska lämnas av

1. aktiebolag, ekonomiska föreningar och sådana stiftelser, andra liknande subjekt eller andra tillgångsmassor som enligt stiftelseförordnande eller motsvarande bestämmelse har till huvudsakligt ändamål att tillgodose viss släkts, vissa släkters eller bestämda fysiska personers ekonomiska intressen,

2. sådana ideella föreningar och registrerade trossamfund som avses i 7 kap. 3 § inkomstskattelagen (1999:1229), om intäkterna under beskattningsåret har överstigit grundavdraget enligt 63 kap. 11 § den lagen,

3. andra juridiska personer än sådana som avses i 1 och 2, med undantag för dödsbon och svenska handelsbolag, om de skattepliktiga intäkterna under beskattningsåret har uppgått till sammanlagt minst 200 kronor, och

4. andra juridiska personer än dödsbon för vilka underlag för statlig fastighetsskatt, kommunal fastighetsavgift, avkastningsskatt på pensionsmedel *eller* särskild löneskatt på pensionskostnader ska fastställas.

4. andra juridiska personer än dödsbon för vilka underlag för statlig fastighetsskatt, kommunal fastighetsavgift, avkastningsskatt på pensionsmedel, särskild löneskatt på pensionskostnader *eller riskskatt för kreditinstitut* ska fastställas.

31 kap.

2 §

En inkomstdeklaration ska innehålla

1. nödvändiga identifikationsuppgifter,

2. uppgifter om de intäktsposter och kostnadsposter som ska hänföras till respektive inkomstslag,

3. uppgifter om de allmänna avdrag som den deklarationsskyldige har rätt till,

⁴ Senaste lydelse 2013:967.

4. de uppgifter som behövs för beräkning av skatt eller avgift enligt
- a) lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt,
 - b) 2 § lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,
 - c) lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel,
 - d) lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader,
 - e) 2 § lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,
 - f) 34 kap. inkomstskattelagen (1999:1229),
 - g) 3 kap. socialavgiftslagen (2000:980), *och* g) 3 kap. socialavgiftslagen (2000:980),
 - h) lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift, *och* h) lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift, *och*
 - i) lagen (2021:000) om riskskatt för kreditinstitut,
5. de uppgifter som behövs för beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt 59 kap. socialförsäkringsbalken, samt
6. de uppgifter som behövs för att avgöra om en begränsat skattskyldig uppfyller kraven för att få allmänna avdrag enligt 62 kap. 5–8 §§ eller grundavdrag enligt 63 kap. inkomstskattelagen.

56 kap.

3 §⁵

I beslut om slutlig skatt ska Skatteverket fastställa underlaget för att ta ut skatt eller avgift enligt

1. inkomstskattelagen (1999:1229),
2. lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt,
3. lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel i fall som avses i 2 § första stycket 1–4 och 6–10 den lagen,
4. lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader,
5. lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift, *och* 5. lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,
6. lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift. *och* 6. lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift, *och*
7. lagen (2021:000) om riskskatt för kreditinstitut.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.
 2. Lagen tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2021.

⁵ Senaste lydelse 2011:1289.